

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

..... APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:	Manuscrisele au se înapoiează și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”; iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „TIPOGRAFIA și LIBRĂRIA DIECEZANĂ” în Caransebeș.	Prețul inserțiunilor:
Pe un an 160 Lei		Pentru publicațiuni oficioase, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei.
Pe jumătate de an 80 „		
Pe un pătrar de an 40 „		
Un număr 3 Lei.		
Pentru străinătate pe un an 260 Lei.		

† Preotul Liviu Corneanu.

Parohul orașului de reședință episcopescă, al Caransebeșului s'a stins odată cu ultimile zile ale verii. Un morb greu l-a doborât năprasnic în puterea vieții sale frumoase, de abia patruzeci de ani.

Fiu al unei familii preotești de viță, răposatul în Domnul pornise întâiu la studiile medicale, dar veni să urmeze cursurile Institutului teologic caransebeșan; așa i-a revenit acestui gingaș vlăstar torța luminătoare dela altarul credinței, căreia prea puțină vreme îi putu fi paznic!

Abia cu zece ani mai'nainte capelanul din Apadia a fost ales preot al Caransebeșului. Și cu toată tinerețea, a știut impune tuturor: cu tactul și blândețea sa înăscută parohienilor, cu dragostea de adevăr și de muncă aleasă intelectualilor. Intotdeauna amabil și blajin cu firea, în jurul său nu vedea decât prietenii și simpatii.

Superiorii săi l-au apreciat curând, astfel că tânărul preot Corneanu abia după câțiva ani de preoție fu ales și întărit consilier eparhial. Prea Sfințitul Episcop Iosif l-a distins cu brâu roșu căutând la aceleaș merite, tot mai apreciable, iară Conzistoriul spiritual prin cinstea de a-l fi ales președinte, punea aceeaș bine întemeiată speranță în caracterul drept și dragostea de muncă dreaptă!

N'a ajuns însă la valorificarea însușirilor sale!

Paloarea feței sale tot mai îngrijorate l-a înstăpănit definitiv, pânăce duhul morții i-a încremenit-o pe vecie!

...S'a stins făclia unui suflet iubit de ai săi până la adorare, o speranță întremătoare

s'a destrămat, o durere a deschis rană în inimile fraged iubitoare ale copilașilor orfani... pentruca să se plinească vorbele Scripturii: *din pământ ești, și în pământ vei merge.*

Domnul Dumnezeu să-l facă părtaș de odihna cerească!

Sugestii și îndemnuri creștinești.

De: Prof. C. Rudnean.

Viața pe care o trăim, clipele zilnice pe cari le petrecem, ne arată în mod convingător existența lui Dumnezeu, care nu din capriciu sau din egoism, ci din dragoste și bunătate ne-a creat și ne-a dat viață pentruca să trăim — de aceea noi trebuie să răspundem prin dragostea noastră față de Dumnezeu.

Și Dumnezeuul nostru diferă de al filosofilor, cari îl confundau cu substanța lumii, crezând că lumea e însuși Dumnezeu, sau alții cari-l considerau că El lucrează în afară de lume, diferă și de zcii păgâni, cari erau personificarea *egoismului* și a materialismului, a războiului, a urei și a mândriei. Dumnezeuul nostru, e Dumnezeuul sfințelor noastre evanghelii, Dumnezeu pe care Mântuitorul Iisus ne-a învățat să-i zicem: „Părintele Nostru”, fiindcă El ne-a creat și ne-a dat viață: „Căci în el avem viață, în el ne mișcăm și suntem, precum au zis și unii dintre poeții voștrii — din neamul lui suntem și noi”. (Faptele 17, 28).

Vom căuta să luminăm această concepție, a dragostei lui Dumnezeu, care-i totodată și problema originii, a destinului, care se prezintă ca adevărul ființei noastre — adevărul cecece suntem și cecece vom deveni. Vom vedea că lumea veche, a popoarelor cari au trăit cu mii și sute de ani înainte de Mântuitorul Nostru

Iisus Christos, s'a deosebit cu totul de lumea noastră creștină de azi.

Învățătura neschimbată a creștinismului ne învață, că noi trăim și existăm cu ajutorul lui Dumnezeu, deaceia noi dăm vieții un elan al *infinitului și a spiritualismului*.

Viața creștină, ne spune, că orice bun creștin trebuie în mod adevărat să trăiască și să se conducă după spiritul legii creștine... după spiritul prea luminat al *Accluia*, care a venit în lume, ca să o mântuiască de păcat... Trebuie mai ales să fim conștii și să știm, că de unde venim și unde mergem, mergem spre progres și lumină, sau orbecăm în întunec? Câți dintre noi nu renunță, nu se lapadă de Iisus Christos, trăind o viață cu totul deosebită de cea arătată de El. Câți dintre noi, nu apucă pe drumul întunecat al patimilor, îngropând tinereța, talentul, și chiar viața care ni-e dată de Dumnezeu Tatăl. Neliniștea sufletească acționează, căutând adevărul vieții... ea e căldura care încălzește și dilată inima noastră și ne face să înțelegem glasul tainic al Mântuitorului Iisus Christos. Omul creștin căutând adevărul lumii îl găsește în cuvintele lui Iisus Christos, el zace înlăuntrul sufletului nostru, el e lumina care ne conduce la limanul vieții. Citind pe sf. evanghelist Ioan și sf. apostol Pavel, vedem că *Viața, Lumina, Adevărul* sunt toate asociate și nu fac decât *una*. După sf. evanghelist Ioan viața e *Cuvântul*, care-i lumina oamenilor: „Intru el era viață și viața era lumina oamenilor“ (Ioan 1, 4). Și lumina luminează în întuneric și întunericul n'a cuprins-o (Ioan 1, 5). Iisus spune despre El: „Eu sunt calea, adevărul și viața. Nimeni nu vine la Tatăl meu fără numai prin mine“ (Ioan 14, 6) Și sf. apostol Pavel ni-l prezintă pe Iisus Christos ca fiind izvorul principal al vieții... lumina care ne luminează calea, arătându-ne adevăratul senz al vieții... Și senzul vieții e îndreptat spre umilință, rugăciune, sinceritate, înțelegere și dragoste, toate acestea sunt izvoare dătătoare de viață.... Învățătura creștină e plină de mister, dar viața noastră, nu-i tot un mister? Să ne chibzuim bine atunci când rostim în toate *credința și dragostea* noastră „Crezul creștin“ — el e piatra fundamentală a vieții noastre creștinești, articolele de credință mărturisite aci în fața sfântului altar, sunt credința și întreaga învățătură a Mântuitorului nostru Iisus Christos. — „Crezul nostru“ nu-i numai rostirea câtorva cuvinte neînțelese, pe cari noi le învățăm pe de rost, pentruca memoria noastră să le înregistreze — *nu!* Fiecare articol, e învățătură dogmatică spirituală și

morală, cu ajutorul căreia clădim edificiul grandios al existenței noastre umane -- Fiecare articol de credință nutrește sufletele noastre, arse de atâtea patimi -- ele conțin ceva dătătoare de înțelepciune și mângăere creștinească...

De aceea să deschidem ochii sufletului nostru, inima noastră să nu se împietrească, pentrucă Iisus Christos a spus: „Cine crede în mine, nu crede în mine, dar în celce m'a trimis pe mine. Și cine mă vede pe mine, vede pe celce m'a trimis pe mine. Venit-am în lume lumină, ca oricine care crede în mine să nu rămână în întuneric“ (Ioan 12, 44-46). Iubiți creștini! Misterele creștine se deosebesc de cele ale păgânilor, de ale Grecilor și Romanilor — lumina lor ne scoate din întunerecul în care zاعم*). Misterele creștine, inobilează sufletul și umple inima de bucurie... ne ridică pe treapta adevăratei moralități... ele nu sunt abstracțiuni, deci lumea imaginației, ele sunt trăiri ale lumii creștine, sunt momente reale, adevărate din viața Mântuitorului Nostru Iisus Christos.

Pe pământul făgăduinței...

— Note de drum —

De ing. Petru Fotoc

Ne abatem într'un *birt* din bazar, ca să-zi zic așa, ori poate bodegă, că restaurant n'a fost, dar nici forma unui asemenea local n'a avut-o. Era cam ceva similar, ca în piața Caransebeșului, unde se servesc mâncări pentru muncitori. Dar nu era în liber. De data asta fără *cicerone*, numai cu prietenul tovarăș în bune și rele, încă din anii ai copilăriei, cari nu vreau să se întoarcă și cu care am fost sortiți a munci și astăzi împreună. Doream să luăm o gustare din mâncările preparate după rețetele bucătăriei din partea locului. Prietenul își alege sarmale, car cel ce serie șirele astea, fasole uscată. Zic alegem, și nu comandam, că nu se servea după liste de bucate, ei după cum îți cerea stomacul, dintre mâncările gata și cari în castroane alinate pe masa fără față, așteptau consumatorii. Multă conversație n'am prea avut cu patronul, care era și chelner, nu că noi sau el am fi fost scumpi la vorbă, nu -- ci cunoștințele lui limbistice ne-au împedecat, că se limitau numai la limba lui maternă. Mâncări cu carne nu avea, de acelea am luat într'un restaurant din port. Că asta anume cum va fi fost trecută pe lista de bucate nu știu, dar era

*) Alfred Loisy mistifică adevărul în cartea sa: *Les mystères païens et le mystère chrétien* (ed. II-eme) Paris, 1930, în deosebi pp. 199.-333.

gustos pregătită și cu afabilitate servită; abea se observa săul și untul de lemn, cu cari se prepară mâncările în orient, că de unsoare prea puțin se pomenește, ca și de altă carne ca de oae ori de capră și mult pește. Dar cu sarmalele și fasolea am pățit-o pricinindu-ne neajunsuri stomacale, măcar că am sorbit și câte o *ginghirlic* cu *caimac* (cafea turcească). Vroiam noi și un strop de vin, dar pe semne stăpânul nu avea brevet. Nu va fi fost la curent cu impozitul. Turcii grijesc foarte mult, că persoanele eclesiastice să nu-i observe, dacă consumă beuturi spirituoase. Dar n'am ramas păgubași, că cercetând seara o grădină de vară, însă cu înfățișare occidentală, am găsit vinul coastelor turcești. Pe scena din liber se produceau artiști în limba franceză, engleză, germană și când le da în gând că sunt în Pera, apoi o mai luau și pe turcește. Era bine cercetată.

În cafenele elegante, ceainării ori bodegi, cât e ziulița de dragă, lume multă forfotește. Așezați la mese luxoase ori rudimentare, sau încolăciți pe rogojini, fumează, beau cafea, siŃon, apă găzoasă, fac afaceri și discută în nota guralivilor. E și multă adunătură aici în deosebi de alungul portului foarte populat. Un babilon întreg recrutat din călători, comercianți, organele diferitelor autorități, marinari, hamali în spate cu o formă de șeauă, care le facilitează încărcatul și descărcatul mărfurilor. Am vazut un vas încărcat numai cu vite. Și ca privești și ca muzică, era interesant. Ba ni s'a prilejuit a vedea aeva și un vapor al sovietelor.

Localurile de petrecere, sunt înzestrate cu ornamente bogate, oferă diferite producții artistice, ear publicul din sala arhiplină, se vede a fi foarte select. N'am văzut Parisul, dar după cum aud, sunt la acelaș nivel în această privință. Joacă banul și aici și acolo. Nu te-ai așezat bine și turceasca e și pe masă. E bună, dar costă... 100 Lei. Plăcerile trebuiesc plătite, mai cu seamă, dacă nu se încasează nici taxă de intrare la spectacol și în garderobă te servesc valeți cu brandenburguri, pășești pe covoare grele și treci printre palmieri și alte plante tropicale, până ajungi în infernul ăsta, al zilelor noastre. O sticlură de vin, costă un fleac de câteva sute de lei. Cel puțin a fost bun.

Cred a fi de interes următoarele date: orașul are 198 cazărmi și pichete, 65 biblioteci publice, 519 școli primare turcești, 146 seminare muzulmane, 674 moschee, 231 clauturi pentru derviji, 16 hospitale, 169 biserici de diferit rit creștinesc și sinagogi, 60 biserici grecești și 40 armene, 10 biserici și 6 clautre catolice.

Ceva romănesc afară de legația română, agenția S. M. R., chioșcurile cu „Universul“ și „Dimineața“, n'am văzut, dar am constatat că aici chiar și numai cu limba romănescă, nu moare omul de foame. Ne-a înprospătat amintiri dureroase *Fanarul*, astăzi o mahala neînsemnată, locuită de populație elină, care practică comerțul. *Greci* adevărați. Aici s'a îngmădit pe vremei putregaiul Bizanțului, care a supt vlaga morală și materială a neamului nostru. Numai revolta ne mai mare ca durerea, când auzim la noi și acu de fanarismul, care nu s'ar fi îngropat încă.

Multe mai sunt de văzut în acest caleidoscop dela marginea orientului și a Balcanului, dar descrierea prezentă a desprins numai ce-i mai de seamă și mai caracteristic.

Facem cu fratele Pavel și cu camarazii din cabină, — cu cari repede ne-am împrietenit, erau și ei doi bănațeni, — unele cumpărături căci vameși n'am văzut nici la sosire nici la plecare, așa n'aveam teama a fi espuși vexațiunelor de asemenea natură. Cu câteva vederi locale, ne aducem aminte de cei de acasă și în semnul sfinteii cruci, cu regretul despărțirii, dar în nădejdea revederii, plecăm mai departe. Lăsăm orașul *giamilor*, ne așteaptă necunoscutul, ne mână dorul.

E Miercuri la ameazi după ceasul nostru, la ei ora 2 după masă. Sâmbătă dimineața fără escală sosim la țel, la pământul făgăduinței... rostul călătoriei.

* * *
(Urmează)

Cum a vorbit Napoleon I. despre divinitatea lui Iisus.

(Repr. din „Tribuna“ a. 1904.)

De: Pr. T. R. Perianu.

„— Cunosc oamenii și își spun că Iisus nu a fost un om...”

În Lycurg, în Numa, în Confuciu și Mahomet nu văd alta decât niște legiuitori cari, ținând locul de căpetenie în statul lor, au căutat deslegarea cea mai bună a problemei sociale, — dar aceasta nu desvăluie nimic dumnezeesc; — de altfel nici ei nu și-au ridicat pretențiunea până a se crede zeități.

E drept însă că posteritatea, numai ea, a divinizat pe cei dintâi cărmuitori ai popoarelor, pe cei dintâi eroi, pe capii națiunilor și pe organizatorii primelor republice.

În acești înzeiți, însă, în acești oameni extraordinari, eu unul nu văd alta decât tot ființe d'o fire cu mine însu-mi. Chiar deșteptăciunea lor nu se deosebește de a mea, cât numai prin felul deosebit cum am întrebuințat-o. Au fost cei dintâi, au îndeplinit fapte însemnate pentru timpul lor, dupăcum am făcut și eu, și atâta tot.

Nimic însă dumnezeesc. Din contră: cu cât îi consider mai mai mult, cu atât descopăr și văd că sunt asemănări, slăbiciuni și greșeli comune cari îi apropie de mine și de omenire, Facultățile lor sunt tot aceleași pe cari le am și eu, deosebirea stă numai în felul cum am lucrat eu și ei, după scopul deosebit ce am urmărit unii și alții, după țară și împrejurările în cari ne-am găsit...

Cu Christ nu e tot astfel.

La el totul mă uimește: spiritul Lui e mai presus de cât al meu, voința Lui mă lasă înmărmurit, mă turbură; — între El și oricine altul pe lume nu poate fi termen de comparațiune. El este o ființă deosebită, sentimentul Lui, adevărurile ce le vestește El, felul Lui de a convinge nu se explică nici prin firea lucrurilor.

Nașterea și istoria vieții lui, adâncimea dogmei ce atinge culmea dificultăților și le desleagă admirabil pe toate: Evangeliul, — înșuririle neobișnuite ale acestei ființe misterioase arătarea lui după moarte, dominarea lui, pășirea lui printre veacuri și printre împărățiile pământeste, — totul pentru mine unul, este o minune, nu știu ce mister de nepătruns... ce m'adâncește în visuri din cari nu mă pot deștepta, — mister care stă azi sub ochii mei, acum și neîncetat, — mister pe care nu-l pot tăgădui, nar nici nu mi-l pot explica.

În zadar ași căuta: în El nu văd de loc omul. Cu cât m'alătur de El, cu cât îl cercetez d'aproape, cu atât văd bine că în El totul e mai presus de mine, — totul se desfășoară în mare, și încă într'o mărimă care mă umilește și mă supune; geaba stau să mă mai gândesc, căci nu ajung la nimica...

Religiunea aceasta e un secret al Lui și această religiune pleacă dela un intelect care de sigur numai omenesc nu e. O originalitate puternică ce creiază cuvinte și maxime necunoscute. Iisus nu se împrumută cu nimica dela nici una din științele noastre. Imitațiunea, exemplul faptelor lui, n'o găsim în nimeni altul decât în El. Nu e filosof, pentru-că învață numai prin minuni și dela început, discipolii Lui sunt și adoratorii Lui. El și-i apropie îndreptându-se mai mult spre inima lor decât desfășurându-le metode și logică; iată pentruce nu le cere nici

învățătură pregătitoare nici vre-o cunoștință de literatură...

Religia lui toată e credința în suflet, în puterile și legăturile lui Dumnezeu.

Intr'adevăr *științele și filosofia nu sunt de nici un folos pentru mântuirea omului*, și Iisus a venit pe lume numai ca să releveze omului tainele Cerului și legile Spiritului. De aceea El n'are în vedere decât sufletul, nu vorbește nimănui altuia decât sufletului și numai acestuia își îndreptează evangeliul Său. Lui Iisus îi e deajuns sufletul, — după cum sufletului îi e deajuns Iisus.

Până la El, sufletul nu însemnă nimica. Materia și timpul, numai ele erau stăpânitorii lumii. La glasul Lui totul a intrat în ordine. *Știința și filosofia sunt indeletniciri de a doua mână.*

Prin El sufletul și-a cucerit suveranitatea. Toată schela scolastică se prăbușește, ca o casă dărăpănată, printr'un singur cuvânt: Crede! Iată ce este Iisus.

Ortodoxia în Ticvaniul-mare.

de pr. Ilie Hergan.

O istorisire făcută însă de cătră bătrâna Ilieca Stanimir moartă încă dela 1919 pare să ne lămurească soiul măsurii disciplinare ce i s'a aplicat lui Vichentie Popoviciu. Și anume: a spus această bătrână, că ortodoxii fiind scoși din biserica lor, au făcut slujbele dumnezești în casa Nr. 400. Intr'un an la Botezul Domnului ducându-se uniții la riu pentru sfințirea apei, ortodoxii și-au luat îndrăzneala să iase la crucea ce se afla pe locul actualei cruci din fața primăriei. În toiul slujbei însă, numai ce se pomenesc cu jandarmii, cari pun mâna pe popă. Rup odăjdile de pe dânsul și-l târesc prin noroi. Iar poporul este bătut și împrăștiat. „Eu maichi, eram fată atunci și mie încă mi-cr spart nasul cu patul dela pușcă“ a accentuat bătrâna, care a mai spus, că tot atunci jandarmii au trântit și crucea dela capela ortodoxă și au sfărâmat clopotele. De aci înainte, în sărbători, cei cari nu voiau să șeadă acasă, au trebuit să se ducă la biserica satului la slujbele unite. Și această bătrână și mulți ca ea, a fost considerată și îngropată ca unită de preot gr. cat.

Așa s'a împlănit cea mai sfântă unire din Banat. Strașnice curiozități ni s'ar creia dacă ni s'ar da istoria unirilor mai puțin sfinte din celelalte comune ale Banatului.

De exemplu cât de neted s'o fi producând unirea la Ticvaniul-mic, de unde un preot unit din Ticvaniul-mare, când s'a dus să facă propagandă asistat de Ion Stoina (Mitra) a fost luat la goană cu petri. „A sufocat popa reverenda și am fugit de ne-au scăpărat picioarele“ îmi tot spune bătrânul Ion Stoina care deși născut și botezat ort. a fost considerat unit și a cam făcut slujba de crâstănuș și la uniți înainte de a se reorganiza parohia ort. din Ticvaniul-mare,

când și-a oferit serviciile religiei căreia aparținea cu tot sufletul și de drept.

Reacțiunea ortodoxă a eșuat la Ticvaniul-mare. Vicața, existența ortodoxilor din această comună însă nu s'a putut însă cu desăvârșire înăbuși și a zice că în această comună timp de 73 ani nu s'a știut nimic de ortodoxie este o îndrăzneală mai rea ca minciuna.

Cum să nu fie însă în stare uniții de așa îndrăzneală, când e vorba să-și salveze opera dela Ticvaniul-mare; dacă fără vre-un interes chibzuit se încumetă să afirme că și la Cacova au existat cândva 860 de suflete de uniți. Unde de fapt nu sunt de cât 2—3 veniți din alte sate. Și unde pe vremuri într'adevăr s'a făcut caz de convertirea la unire doar a 6—7 persoane, pe seama cărora; pe semne, luându-și avânt din Ticvaniul-mare pandurii au venit odată călare și au cerut cedarea bisericii. Crăstănușul de aci însă a prins veste despre venirea sperietorilor stăpânirii și nu s'a oprit cu cheile bisericii până la Vârșeț. Așa-mi spunea un bătrân, care a accentuat că la Cacova multe încercări de unire s'au făcut dar zadarnic.

Comparația dar a ce zic uniții cu ce mărturisesc bătrânii despre unirea la Cacova este un puternic indiciu despre cum iubesc uniții adevărul.

În ce privește apoi pe Alexa Bordan asupra căruia stăruiește a vorbi broșura numită, acela nu s'a unit din convingere ci din forță majoră. Dacă Bordan ca preot al Cacovei a ieșit întru înlămpinarea episcopului unit Erdélyi nu înseamnă că era gata să se unească, ci mai ales că era om cult și nu habotnic. A venit de exemplu la Caransebeș mai anii trecuți un prelat catolic, iar episcopia noastră dacă și-a trimis reprezentanții întru înlămpinarea lui, nu cred că romano-catolicii să-și închipuie că peste câțiva ani ne vor vedea și pe noi papistași!

Că Bordan nu era un preot slab, dovadă că a fost substituit de protopop. Face de altfel parte dintre fruntașii vieții românești din Banat, cari urmăreau scoaterea românilor de sub ierarhia sârbească. A fost adept al ideologiei politice naționale a lui Eftimie Murgu. Și dacă n'o fi luat parte la adunarea ce acesta a convocat-o pe 27.14 Iunie la Logoj, dar sigur că a cunoscut Apelul lui Eftimie Murgu „cătră frații Bănățeni“, căci ca locțiitor de protopop al Bisericii Albe luptă de partea Ungurilor contra Austriacilor. În urma acestui gest, ca să scape de urgia austriecilor se refugiază în Sârbia, ca de altfel și protopopul Vuia dela Vârșeț, care moare în refugiu.

Alexie Bordan avea familie foarte grea: nu-i era că și lui îi vor putezi oasele prin Sârbia, dar era îngrijorat de ceea ce se va alege de cei mulți feciori și fete ale sale. Trebuia deci cu orice preț să se întoarcă în familie razimul căreia era. Se temea însă că autoritățile austriace sau îl vor condamna la moarte căci după cum s'a auzit de prin bătrâni dânsul ar fi luptat chiar cu sabia și ar fi omorât în revoluție, sau că-l vor întemnița, ca pe protopopul Lipovei Stoichescu (alias Petrovici), care pentru că a fost de partea ungarilor răsculați a fost osândit la 12 ani robie.

(Urmează)

Ce este un concordat cu Vaticanul?

de **Isaia Suru.**

De observat ar fi foarte multe cu privire la acest tratat politic atât în legătură cu fondul și cât cu forma dar nu voi face decât câteva, mai bătătoare la ochi și acestea fiind îndeajuns pentru ceea ce voim să clarificăm.

Din textul tratatului vedem că aproape fiecare articol începe prin cuvintele „Italia recunoaște...“ Această recunoaștere cât și obiectul acestei recunoașteri dă dovadă de un act de bunăvoință din partea Italiei și tot odată de o dependență în ultima ratio a scaunului roman de Italia. Chiar și Pius IX zice „că cel ce concede are o autoritate asupra aceluia căruia i-a conces“. Dacă în art. 26 și Vaticanul folosește acest cuvânt că recunoaște Italiei regatul etc. aceasta e o pretenție nejustificată, lipsită de orice bază serioasă. De unde dreptul papei de a recunoaște ori nu Italia? Este și aceasta o reminescentă de demult pe care Vaticanul și-o poate afirma, mai mult datorită influenței politice pe care o poate desvolta în interiorul Italiei. Ori Statul Italian a cedat, fiindcă a câștigat mai mult decât a dat, prin această recunoaștere la unei situații privilegiate din trecut⁸⁷⁾. Se recunoaște din partea Italiei că singura religie a Statului este religia catolică⁸⁸⁾, imunități diplomatice trimișilor statelor străine pe lângă Vatican în orice caz, vasăzică și în caz de războiu, scutirea de impozite a unor clădiri, cele importate de Vatican sunt scutite de vamă, scutirea de armată a dignitarilor bisericești etc. etc. acesta nu pot forma obiectul unui tratat, în deosebi Italia face aceste concesii și nu primește nimic, nici un privilegiu din partea Vaticanului. În articolul al doilea îi recunoaște Vaticanului suveranitate chiar în domeniul internațional ca atribut inerent naturei sale — spirituale! — conform exigențelor misiunii sale pastorale. E de observat că legiuitorul italian s'a ferit să recunoască o suveranitate deplină și necondiționată, dar chiar dacă îi recunoștea tot acolo era, fiindcă suveranitatea nu emană din tratate și în deosebi că art. 24 din tratat vine în complectare. În acest articol se dispune că papa n'are nici un amestec, este străin de competențele temporale dintre State, adică în domeniul internațional, și la congresele internaționale reunite pentru un astfel de obiect nu va participa. Cât privește jurisdicția suverană de natură

87) Musolini declară că chestiunea romană s'a rezolvit prin mijlocirea unei recunoașteri reciproce „de iure“ a unei situațiuni „de facto“. (Devoghel o. c. p. 293)

88) Idem 299.

temporală (art. 2) papa n'are unde o exercita -- în cei câțiva metri pătrați, cu câțiva cardinali cari locuiesc în Italia, și acest drept decurge din suveranitatea din ea, iar cât privește deplina proprietate a cetății Vaticanului, trebuie să se facă o deosebire între proprietate și suveranitate, deoarece suveranitatea este distinctă de proprietate⁸⁹⁾. Ajutoarele bănești, poșta, telegraful, etc. sunt concesii grațioase din partea Italici. Prerogativele papei, dreptul de legăție pasiv și activ suferă aceleași observări ca și cele din legea garanțiilor.

Că preinșii supuși sau cetățeni ai Vaticanului de care se vorbește în art. 9 nu sunt decât cetățeni ai Italiei care în timpul cât stau în serviciul Vaticanului sunt înzestrați cu câteva privilegii, escepții, iar Vaticanului i s'a făcut asemenea unele concesii cu privire la o jurisdicție asupra lor, în acest timp, se vede și din dispoziția că după ce nu mai sunt în serviciul lui, Italia îi va considera tot ca cetățeni ai ei. Un alt fapt ce trebuie remarcat în acest tratat, crearea sau constituirea „Cetății Vaticanului”. Este ori nu această cetate un Stat și reprezentantul ei subiect de drept internațional? Înău de toate această cetate este proprietatea scaunului roman (art. 3). Scaunul roman are o jurisdicție suverană asupra ei (art. 3 și 26) iar cetatea este neutră și inviolabilă (art. 24) ori un Stat nu poate să fie proprietatea nici a papei nici a Bisericii catolice ai cărei membrii sunt răspândiți peste toată lumea, ori și dacă este proprietatea papei, ca șef al Bisericii catolice a cărei membrii sunt răspândiți peste toată lumea, ori și dacă este proprietatea papei, ca șef al Bisericii catolice nu mai este Stat iar jurisdicția suverană trebuie să decurgă din suveranitate, aceasta emană dela popor, Stat, ca o necesitate din dreptul de existență, care la rândul lui, este un drept fundamental absolut al Statului. Faptul că Italia consideră cetatea Vaticanului ca neutră și inviolabilă îi neagă implicit exteritorialitatea. Că Italia o consideră neutră și inviolabilă nu ea însăși, o declară și Musolini⁹⁰⁾ în discursul sau la la cameră ca ocazia ratificării și tot odată declară în expunerea de motive că ea va fi apărată de Italia⁹¹⁾.

(Urmează)

89) Calvo o. c. p. 282 L.

90) „Cetatea Vaticanului se declară -- și noi o declaram -- fiindcă acest text poartă semnătura (noastră) guvernului italian” și „este evident că noi vom fi garanți acestei inviolabilități” Devoghel o. c. p. 325.

91) Idem 293.

ȘTIRI

Hirotonire. Prea Sfințitul Episcop a binevoit a hirotoni zilele acestea pe candidatul de preoție *Renus Suru*, institut adm. parohial în Petroșnița.

Demisia D-lui ministru Nicolae Titulescu. Zilele trecute Nicolae Titulescu și-a înaintat demisia din funcția sa de ministru plenipotențiar al României la Londra. D-Sa a refuzat deasemenea să mai reprezinte țara la Geneva la ședințele Ligii Națiunilor. Această demisie înoportună pentru țara care mai mult ca oricând este avizată la Consiliile unui asemenea bărbat se zice că se datorește unor divergențe de vederi pe tema politicii noastre externe, și în special în ce privește pactul de neagresiune cu Rusia-Sovietică.

Inmormântarea preotului Liviu Corneanu a fost un moment de doliu al întregului oraș. Ba a venit și lume multă din satele vecine, în frunte cu preoții și învățătorii. Serviciul înmormântării l-a săvârșit un sobor de douăzeci de preoți, în frunte cu bătrânul protopresbiter Andreiu Ghidiu al Caransebeșului și coparoh al răposatului. La liturgie au predicat păr. protopresbiteri: Andreiu Ghidiu exprimând durerea parohiei văduvite, Ioan Gheția al Buziașului despre meritele și caracterul celui adormit în Domnul, storcând lacrimile asistenței numeroase, preotul Gheorghe Frățilă din Glimboca, în numele preoției tractuale. Responsoriile le-a dat corul bine pregătit al Catedralei. După Sf. Liturgie, la pragul bisericii servite de cel adormit au vorbit: înv. Pavel Jumanca, dir. Gheorghe Neamțu și, avocatul Dr. Dimitrie Novăcescu și teologul A. Toma. La groapa și-au spus cuvântul de despărțire directorul de liceu Matei Armaș și farmacistul Mihail Patrășcanu. Onorurile militare au fost date de un pluton de infanteriști și unul al Bat. de vânători din Loc.

CONCURSE.

Pe baza dispozițiilor cuprinse în § 63 combinat cu § 23 punct 5 din Statutul organic și a §-lui 7 din Regulamentul pentru procedura la alegerea de protopresbiter „Consiliul eparhial publică concurs pentru întregirea postului de protopresbiter în tractul Bisericii-Albe cu sediul în Răcășdia.

Recurenții la acest post de protopresbiter au să dovedească, că au calificățiunea preserisă în concluzul Nr. protoc. III al congresului național bisericesc din anul 1888.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Dotațiunea dela parohia protopresbiterala din Răcășdia de care parohie se țin următoarele dotațiuni:
 - a) Sesiunea parohială constatătoare din 30 jug. și un intravilan de 400 st. □.
 - b) Birul parohial uzitat.
 - c) Veniturile stolare uzitate.
2. Sesiunea protopresbiterală din Iam, constatătoare din 31 jug.
3. Birul protopresbiteral uzitat.
4. Paușal pentru cancelarie protopresbiterala în mărimea votată anual de Adunarea propopească și aprobată de Consiliul eparhial.

Din considerare la probabilitatea unei eventuale noi arendări a protopresbiterol, alesul protopresbiter tractual va consimți la noua arondare a protopresbiteratului fără a formula vre-o pretenziune materială.

Reflectanții la acest post își vor înainta petițiunile lor prevăzute cu documente autentice despre calificarea și ocupațiunea lor de până acuma la Consiliul Eparhial în termen de 30 zile dela prima publicare a acestui concurs în „Foaia Diecezană“.

Reflectanții au să producă prealabila încuviințare a Prea Sfinției Sale părintelui Episcop diecezan.

Caransebeș din ședința Consiliului eparhial ținută în 17 Septembrie 1932.

1—3

Episcopul diecezan:

Dr. Iosif Tr. Badescu.

**

Consiliul parohial ort. rom. din comuna Șemlacul-Mare, jud. Timiș-Tor. escrie concurs pentru ocuparea postului de paroh al parohiei vacante de clasa II. din Șemlacul-mare protopopiatul Vârșețului cu termen de recurgere de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“ din Caransebeș.

Emolumente:

1. Sesiunea parohială constatătoare din 32 jug., după care alesul preot are să plătească toate dările.
2. Stola uzitată după timp.
3. Birul parohial: una litră cucuruz după fiecare jugăr de pământ și 10 litre de grâu curat, după fum.
4. Nefiind casă parohială, alesul preot se va îngriji de casă.

Doritorii de a ocupa acest post vor înainta petițiunea adresată Consiliului parohial din Șemlacul-Mare Prea On. Oficiu Protopresbiteral din Vârșeț, având a se prezenta în vre-o Duminică sau sârbătoare în biserică pentru a-și arăta dexteritatea în cântare și oratorie, dar nici decum în ziua alegerii.

Recurenții vor avea și încuviințarea Prea Sfințitului Episcop Diecezan.

Șemlacul-Mare din ședința Consiliului parohial ținută la 14 August 1932.

Aurel Lazăr

preș. cons. par.

2—3

Moisă Pascu

not. cons. par.

În conțelegere cu mine: *Traian Oprea*, protopresbiter.

**

Pe baza ordinului Ven. Consiliu eparhial ddo 2 Aprilie a. c. Nr. 7291 B ex 1930 respective din 1 Septembrie 1931 Nr. 4763 B ex 1931 se publică din nou concurs pentru ocuparea postului de capelan cu drept de succesiune pe lângă parohul Aron Moise la parohia de clasa II-a din Silagiu protopresbiteratul Buziaș în termen de recurgere de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“.

Emolumente:

1. Locuință în edificiul școlii confesionale decretată de casă parohială.
2. Sesiunea parohială constatătoare din 32 jug.
3. Stola uzitată întreagă.
4. Capelanul ales va suporta toate sarcinile publice împreunate cu acest beneficiu.

Doritorii de a ocupa acest post să-și trimită rugarea On. Cons. paroh ort. rom. din comuna Silagiu la adresa Prea On. Of. protopresbiteral în Buziaș.

Totodată concurenții sunt poțitiți a se prezenta în

sf. biserică ort. rom. din Silagiu în vre-o Duminică sau sârbătoare pentru a-și arăta dexteritatea în oratorie și cântare, dar nu în ziua de alegere.

Concurenții au să producă act de învoire dela Prea Sfinția Sa episcopul nostru, fără de care act nu pot fi luați în considerare.

Silagiu din ședința cons. parohial ținută la 24 Iulie 1932.

Aron Moise m. p.

preș. cons. paroh.

2—3

George Cărmăți m. p.

not. ad hoc al cons. par.

În conțelegere cu oficiul protopresbiteral.

**

Pe baza ordinului Venerabilului Consiliu eparhial Nr. 3032 B ex 1932 se escrie concurs pentru întregirea parohiei de clasa III-a din Surducul mare protopresbiteratul Bocșa montană cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“ pe lângă următoarele

Emolumente:

1. Sesiunea parohială constând din 6 jughere;
2. Casa de sub Nr. 94 care servește de locuință parohului împreună cu intravilanul ei de 660 stj. □.
3. Intravilanul fostei case parohiale de 800 stj. □.
4. Stola uzitată.

Dările după sesiune, casă și intravilan le va suporta alesul paroh.

Recurenții, conform dispozițiilor în vigoare, au să prezinte acte de învoire dela Prea Sfințitul Domn episcop eparhial, pe lângă actele de candidare, Prea On. Oficiu protopresbiteral în Bocșa montană și să se prezinte în sf. biserică spre a-și arăta aptitudinile cantorale și oratorice.

Surducul mare, din ședința Consiliului parohial ținută în 24 Iulie 1932.

Corneliu Isfan Stan

preș. cons. par.

—3

Nicolae Șola

not. cons. par.

În conțelegere cu mine: *Petru Ieremia*, adm., protopresb. Nr. 4138 B ex 1932.

Acest concurs se publică cu aceea, că — în baza aliniatului ultim al §-lui 29 din Regulamentul pentru parohii și în baza decisului Consistorial ddo 3 Martie 1914 și respective 14 Aprilie 1914 Nr. 3058 B, ridicat la valoare de conclud sinodal cu concludul Nr. protoc. 33 ex 1914, precum și avându-se în vedere decisiunea consistoriului mitropolitan Nr. 358/928 din 13 Noembrie 1929, — se enunță oblișamentul credincioșilor de a presta și birul parohial, care este o parte integrantă și legală a dotațiunei preotești.

Caransebeș din ședința Consiliului eparhiei ținută în 17 Septembrie 1932.

Episcopul diecezan:

Dr. Iosif Tr. Badescu

**

Consiliul parohial ort. rom. din comuna Sculea escrie concurs pentru ocuparea postului de paroh al parohiei de cl. II. din Sculea protopresbiteratul Buziaș cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“ din Caransebeș.

Emolumente:

1. Sesiune parohială 32 jug. pământ arător.
2. Stola uzitată de preotul antecesor.
3. Casa parohială cu supra edificate.

4. Intregirea dotațiunii de Stat pe care parohia nu o garantează.

Parohia fiind de clasa II-a, dela recurenți se recere ecalificațiune reglementară.

Preotul ales va suporta toate impozitele după beneficiul său. Va predica în sfânta biserică și va catehiza regulat la Școala primară de stat din localitate, fără altă remunerație.

Recurenții au să prezinte act de învoire dela Prea Sfântul Domn Episcop Dr. Iosif Tr. Badescu, fără de care nu va putea fi luat în candidare.

Doritorii de a ocupa acest post se vor prezenta în vre-o Duminică sau sărbătoare în sfânta biserică din Sculea, pentru a-și arăta desteritatea în cântare și oratorie eventual și serviciu, cu avizul prealabil al Prea Onoratului protopop tractual și vor înainta cererile lor în termin concursual însoțite de adnele necesare — adresate — „Consiliului parohial din Sculea“ Prea Onoratului Oficiu protopresbiteral ort. rom. din Buziaș.

Pr. Dimitrie Botău m. p.

adm. par. președinte.

Ilie Sturza m. p.

2-3

notar adhoc.

No. 4682 B. ex 1932.

Acest concurs se publică cu aceea, că — în baza aliniatului ultim al §-ului 29 din Regulamentul pentru parosii și în baza decizului conzistorial ddo 3 Martie 1914 și respective 14 Aprilie 1914 No. 3058 B. ridicat și la valoare de concluz sinodal cu concluzul No. protoc. 33 ex 1914 precum și avându-se în vedere deciziunea conzistoriului mitropolitan No. 358/1928 din 13 Noemvrie 1929, — se enunță obligamentul credincioșilor de a presta și birul parohial, care este o parte integrantă și legală a dotațiunii preoțești.

Caransebeș din ședința Consiliului eparhial ținută în 17 Septemvrie 1932.

Episcopul diecezan:

Dr. Iosif Tr. Badescu.

Judecătoria mixtă Caransebeș secția cf.

Nr. 1014/1932 cf.

Publicațiune de licitație și condițiile de licitație.

În cauza de executare pornită de urmăritorul Alexandru Balaș din Caransebeș contra urmăritilor Sigismund Wiener și soția sa nasc. Dora Mändl din Caransebeș, la cererea urmăritorului Judecătoria ordonă licitațiunea execuțională în baza art. 144, 146, și 147 din legea LX din 1881 asupra imobilului înscris în c. f. a comunei Caransebeș (din circumscripția Jud. mixte Caransebeș) No. 513 coalei cf. de sub A. I. 2—3, 7—9 No. top. 147 casă pe intravilan sub No. 66—67 de 93 stp. No. top. 148 Grădină în Intravilan de 89 stp. No. top. 149/1 Casă No. 733 cu curte în Intravilan de 1351 stp. și No. top. 150/3 grădină în intravilan de 22 stp. al cărui preț de strigare va fi 150.000 Lei. Pentru încasarea creanței de 50.000 lei capital, interese de 10% dela 15 Decemvrie 1931, 1/3% taxă cambială spese de proces și de executare de 7393 Lei 50 Bani fixate până acum, spese de 1030 și 198 lei fixate acum pentru cererea de licitațiune, precum și pentru încasarea creanței de 21.508 Lei cap. și accesorii a cred. Moștenitorii lui Simion Reiter junior din Timișoara repr. prin avocatul Dr. Arthur Deutsch din Timișoara, intabulat

însă numai asupra 1,2 parte din acest imobil, ce formează porțiunea de proprietate a urmăritului Sigismund Wiener.

Fixează termen pentru ținerea licitațiunii pe ziua de **10 Octombrie 1932 ora 9 a. m. în localul oficial ușa No. 13.**

În baza art. 150 legea LX din 1881, condițiunile de licitație se stabilesc după cum urmează:

1. Imobilul supus la licitație nu poate fi vândut cu preț mai mic decât prețul strigării. (art. 26 XLI 1908 art. 6 al legii din 10 VII 1930.

2. Cei cari voiesc să liciteze sunt datori se depoziteze la delegatul Judecătoresc drept garanție 10% din prețul de strigare în numerar și sa semneze condițiunile de licitație (art. 147, 150, 170 legea LX din 1881 art. 21 XLI 1908).

3. Dacă nimeni nu oferă mai mult cel care a oferit pentru imobil un preț mai urcat decât cel de strigare este dator să completeze imediat garanția fixată după procentul prețului de strigare până la acelaș procent al prețului oferit. Dacă nu îndeplinește aceasta îndatorire, nu se va ține seama de oferta sa și numai poate lua parte la licitația care se va continua fără amânare.

Caransebeș, la 18 Iunie 1932.

D. Lazarel m. p. dir. c. f.

Leo Pető judecător. pt. conf. **I. Ioanșiu** aj. dir. cf.

Corpul Portăreilor Tribunalul Caransebeș.

Nr. 227 Port. 1931.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul Portărel de pe lângă Tribunalul Caransebeș în baza art. 102 din legea LX din 1881 și în baza art. 19 din legea 1908, prin aceasta public, că în urma decizului Judecătoriei urbane II din Timișoara de sub Nr. 11127/1930, efeptuindu-se execuțiunea la 2 Aprilie 1931 în favorul urmăritorilor Iosif și Petru Jäger din Timișoara reprez. prin avocatul Dr. Gh. Băican domiciliat în Caransebeș pentru suma de 11.980 Lei — bani capital și acces. mobilele sequestrate și suprasequestrate cari s'au prețuit în 30.000 Lei — bani și anume: Un strung mare și unu mic marca A. Planert se vor vinde prin licitație publică. Deci în urma decizului Judecătoriei mixte din Caransebeș de sub Nr. 1985/1931 G. pentru încasarea creanței de 11.980 Lei — bani capital cu 15% interese din 28 Octomvrie 1930 și spesele de 2 916 Lei — bani staverite până în prezent, se fixează termenul de licitație **pe ziua de 17 Octomvrie 1932 la orele 10 a. m. în comuna Caransebeș la locuința urmăritilor** și toți aceia cari au voie a cumpăra sunt invitați cu acea observare, că mobilele menționate mai sus, în baza art. 107, 108 din legea LX din 1881 se vor vinde celor cari vor oferi mai mult pe lângă solvirea în bani gata și în caz necesar și sub prețul de strigare.

Intrucât mobilele supuse licitației s'au mai sequestrat și înainte și după această fixare de licitație și din partea altor creditori și aceștia au drepturi câștigate de acoperire asupra licitației, în baza art. 120 a legii LX din 1881, deci se va efectua și în favorul acestora.

Caransebeș la 27 Septemvrie 1932.

Șef portărel **Bacaiarov.**